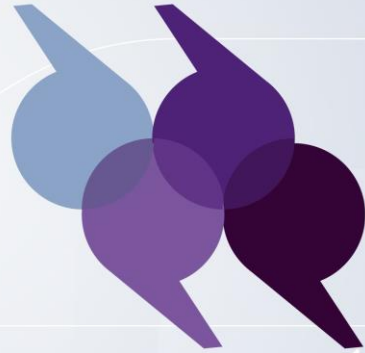

המכון הישראלי לעיתונות

21.8.2023

להלן הערות המכון הישראלי לעיתונות ולתקשורת, מיסודה ובראשותה של שופטת בית המשפט העליון לשעבר, הגב' דליה דורנר לחוק התקשורת התשפ"ג-2023.

1. עצם הכפפת התקשורת המשודרת כולה לרשות מאסדרת אחת מעורר קשיים של ממש מבחינת משמעותה לחופש הביטוי והעיתונות. שכן, הביזור הקיים, דווקא בשל חוסר האחידות וחוסר היעילות הכרוכים בביזור סמכויות אסדרה בנושאי ביטוי ותקשורת, הוא בעל ערך לשמירה על חופש הביטוי. יעילות יתר באסדרת תחום התקשורת אינה רצויה.
 2. מכל מקום, מועצת הרשות שמוצע להקים תיבחר כולה – באופן ישיר (ברובה) או עקיף (במיעוטה) – על-ידי שרים בממשלה. בהכפפת התקשורת המשודרת כולה לממשלה יש סכנה חמורה, אפשר לומר ודאות מוחלטת, לחופש הביטוי והעיתונות.
 3. למועצה סמכויות פיקוח נרחבות על גופי התקשורת, הכוללות, בין היתר, מינוי מפקחים והטלת עיצומים כספיים. נוכח בחירת חברי המועצה, באופן ישיר או עקיף, על-ידי שרים בממשלה, משמעות של סמכויות אלה, שבהפעלתן נתון שיקול-דעת רחב, היא פגיעה קשה בחופש הביטוי והעיתונות.
 4. הכפפת רישומם של גופי תקשורת משודרת, שהוא תנאי לחוקיות פעולתם, לשיקול-דעת מהותי של יושב-ראש המועצה – הנבחר באופן פוליטי – מסכנת באופן חמור את חופש הביטוי והעיתונות.
 5. במיוחד נוכח ההרכב הפוליטי של המועצה יש סכנה של ממש לחופש הביטוי והעיתונות גם בהסרת "החומות" בין מחלקות החדשות בגופי התקשורת למחלקות אחרות, בקביעה שעניינה הגבלת דעות "אישיות" בשידורי חדשות, ובהסדרים אחרים העלולים להטות את שידורי החדשות, או לעודד את הטייתם, לפי האינטרסים הפוליטיים של המפלגות המשתתפות בממשלה.
 6. הסמכת המועצה – שכל חבריה נבחרים, באופן ישיר או עקיף – על-ידי שרים בממשלה – על נתוני המדרוג (הרייטינג), שיש להם משמעות כלכלית ומהותית דרמטית, עלולה גם היא לפגוע באופן מהותי בחופש הביטוי והעיתונות, ואף בחופש העיסוק.
 7. הסדרים שונים הקבועים לגבי תאגיד השידור הציבורי, כדוגמת חיובו לספק תכנים ללא תשלום או בתעריפים שייקבעו על-ידי המועצה, ובעתיד גם איסור על שידור פרסומות, יפגעו באינתנותו הכלכלית, וממילא בעצמאות התאגיד בפרט וחופש הביטוי והעיתונות בכלל.
 8. ריכוזן של ההגבלות על בעלות צולבת בכלל תוך השארת הגבלות בהקשר של בעלות על כלי תקשורת בכתב מסכנים, מצד אחד, את עצמאותם של גופי התקשורת, ומעוררים ספק, מצד שני, בדבר האינטרסים שההסדר החדש נועד לשרת.
 9. ולבסוף: הבהילות של גיבוש ההצעה המהפכנית גובשה ופורסמה ללא תשתית המלצות של ועדה ציבורית הכוללת, לצד עובדי מדינה, גם אנשי תקשורת ומומחים אקדמיים, תוך מתן זמן קצר ביותר להעיר עליה, כאילו מדובר בעניין בהול.
- נוכח כל אלה המכון בדעה שהחוק המוצע פוגע בזכויות חוקתיות ובאינטרסים ציבוריים באופן לא ראוי, ספק רב אם הוא חוקתי, ודורשת לגנוז אותו.